

מורה טוב או מורה מצוין?

ר. נווה- מחנכת

טיפים שיהפכו אותך ממורה טוב למורה מצוין

שני מורים מלמדים בכיתות מקבילות, ובאותו מוסד לימודים, מה עושה מורה אחד לטוב יותר מרעהו? האם יש דרכים לעזור לעצמנו להיות מורים טובים יותר? מהו הקסם שהופך מורה טוב למורה מצוין? המאמר הבא מציע עצות וטיפים מעשיים שיהפכו אותך ממורה טוב למורה מצוין.

ישראל (שם בדוי למקרה אמיתי), מורה ממלא מקום שנה ראשונה בהוראה, הגיע לשטח ונבהל. בעיות משמעת צצו לו מפה ומשם, תחושת הביטחון עמו נכנס לשדה ההוראה החלה להיסדק קמעה.

הוא נקט ביוזמה אישית ונגש לחיים, אחד המורים בצוות וביקש לצפות באחדים משעוריו. ישראל היה מורה טוב, אבל חיים היה מורה מצוין וזה היה כל ההבדל ביניהם. בתום הצפייה, מצפייה בשיטת ההוראה של חיים, יצא ישראל עם שלל תובנות ורעיונות מעשיים אותם העלה על הכתב בחלוקה של לפני, במהלך השיעור ובכלל. את תמצית הדברים הוא מבקש לחלוק אתכם, מורים ומלמדים המזדהים עם מצבו.

לפני השיעור:

1. הכנס לכיתה כשהנך שמח ומלא אנרגיות

כאשר הנך מלא במצברים של כוח, הנך נותן לתלמידים כוח. הנך מכניס את התלמידים לפעולה, ומעורר אותם לחשוב ולעשות. כאשר אתה עייף, הלאות עוברת ישירות לתלמידך, ולא יהיה בהם המרץ לעשות את שתדרוש מהם. הם ימתינו בדיוק כמוך-שהשיעור יסתיים. חלקם יעבירו את הזמן בהשתתפות שקטה, חלקם ישתתפו כדי "לעשות לך טובה" ואחרים אולי יעוררו מהומות כדי ליצור עניין. כדי להיות מורה מצוין, עליך להיות קורן, פעיל, ומלא חיות.

2.התכוון לכל שיעור ברמת "שיעור מבחן"

ככל שהחומר נהיר לך באופן מרבי, כך יהיה נהיר לתלמידך. הכנה טובה מראש, תסייע לך למסור את החומר דבר דבור על אופניו. כדי שהחומר יהיה ברור לך דיו כדאי מאוד:

- לסכם אותו בכתב
- לשאול עליו שאלות
- לענות לעצמך תשובות
- להכין הכתבה / שכפול מסכם לתלמידים
- לברר מראש כל אי הבנה שעולה לך מן החומר
- למסור את החומר לאדם אחד לפני מסירתו לתלמידים.

במהלך השיעור:

3. השתמש במשולש "חזותי, שמיעתי, תנועתי":

למידה מתרחשת אצל כל תלמיד באופן שונה. כדי להגיע לכלל התלמידים רצוי להשתמש במשולש הכולל את צורות הלמידה הבאות: חזותי, שמיעתי ותנועתי.

- השתמש בלוח כדי לכתוב כותרות עיקריות / לצייר ציור סכמתי / להדגיש מילה בלתי מובנת / לביאורי מילים חשובות ואפילו לכתיבת שמות של תלמידים מצטיינים. תמונה אחת שווה אלף מילים: השתמש בתמונות / ציורים או פלקטים עם כתוביות, כדי לעורר ענין בתלמידים ולחזק את רמת החוויה.
- השתמש בקולך באופן הנכון: דבר בקול רם וברור, במילים חתוכות ומובנות, הגבה את קולך כשהנך רוצה להדגיש דבר מה, הנמך אותו כאשר תרצה לרתק את תלמידך או לעורר בהם ענין.
- השתמש בידיים כדי ליצור תנועות הנלוות למילים. בצע הדגמות קצרצרות עם / בלי התלמידים כדי להסביר חומר קשה / פעולות הנעשות בשלבים. (כמו אופן הקרבת הקרבנות בחומש ויקרא, הלכות מסוימות בשיעור דינים ועוד. (העזר במיקומים שונים: באופן כללי מומלץ יותר לעמוד בשיעור (מה שמאפשר אף טיול פעם ב...) עמוד במקום מרכזי בו כל התלמידים יכולים לצפות בך.

4. היה עם כל תלמיד ותלמיד באופן מלא:

מחד- רק משמעת חזקה מאפשרת זאת, ומאידך- חיבור לכלל התלמידים הוא הוא המגביר ומשביח את המשמעת בכיתה. ערוך "טיול" בכיתה מידי פעם. אם אינך יודע מתי, ערוך אותו בתחילת השיעור, באמצעו ובסופו. בתחילתו- כדי לרכז את התלמידים אליך. במהלך השיעור- כדי להחזיר את הריכוז לתלמידים מסויימים.

התקרב לתלמיד עייף ועודד אותו להצטרף. עזור לתלמיד מתקשה וכוון אותו בעת כתיבה. פנה לתלמיד היושב בסוף הכיתה בשמו, ושבח אותו על הלמידה, הקשבה, השתתפות / התנהגות מכבדת לחבר. כאשר הנך מבקש מתלמיד דבר מה באופן פרטני דבר אליו בגובה העיניים. רכון לצד שולחנו וודא שהוא מאזין לדברך. אל "תוותר" על תלמיד לא מרוכז. אל "תוותר" על תלמיד מתחמק.

היה עם כל אחד מתלמידך במהלך השיעור, ותיווכח לראות עד כמה יהיו הם איתך.

5. דלה את החומר מן התלמידים:

כמעט על כל משפט / חומר לימודי ניתן לשאול שאלות ולבקש תשובה מן התלמידים במהלך השיעור, כך שהתלמידים "מלמדים" את החומר ולא אתם. "מתי לדעתכם ארע... מי לדעתכם... מי יודע למה... שמעתם פעם על... מי מכיר...". תתפלאו לראות, עד כמה גם תלמידים "מנותקים" מתעוררים פתאום לחיים. שיעור המורכב משאלות, ומאפשר לתלמידים להביע את הידע שלהם במהלכו יהיה מרתק יותר וישמר בזיכרון התלמידים לזמן ארוך יותר. גם סיכום של שיעור ניתן לערוך באמצעות שאלות. (אלו קרבנות הקריבו... על מה אומר רש"י... מדהים

לראות כיצד תלמידים עונים לשאלות הללו בשמחה ובתחושה מיוחדת של: "כל כך הרבה החכמו השיעור..."

נכון לתמיד:

6. תלמידים תמיד אוהבים סיפורים:

כמעט כל מסר ניתן להעביר באמצעות סיפור. אגור באמתחתך סיפורים לרוב או המצא משלים ככל העולה על רוחך. אין צורך להתאמץ בהבאת סיפורים ארוכים ומורכבים, מספיק סיפור העוסק בענין הנלמד וכבר קנית לך תלמידים מרוכזים.

בשיעור הלכה / דינים ניתן להשתמש בדוגמאות פשוטות. בשיעור פרשת שבוע לכיתות הגבוהות ועל אחת כמה וכמה כאשר הנך רוצה לחזק בתלמידך התנהגות מסוימת ניתן להיעזר במשל שייכנס ללב התלמידים.

7. דתן צ'ופר על התנהגות ראווה גם אם היא מתבקשת:

צ'ופר נותן תמריץ לתלמיד חרוץ. צ'ופר נותן כוח לתלמיד עייף. צ'ופר בא בנוסף לכל הפעולות שתנקוט כדי ליצור אווירה נעימה בכיתתך ולא כפעולה בודדת. צ'ופר יכול להיות מחמאה כנה וייחודית, מדבקה יפה, פתק אישי עם כמה מילים (מתאים לכל גיל), מחיאות כפיים, חיוך מלא גאווה, מכתב להורים במחברת קשר, מחק קטנטן, או אפילו עדש. תלמידים מצפים לשיעור של מורה ש"מחביא" באמתחתו אוצרות מעניינים, מגוונים ובייחוד שהם ניתנים באופן הנכון- עם חיוך, במלוא הפרגון, ותוך מתן שבח על המאמץ ולא על התוצאה!

8. נתת מטלה התייחס אליה במלוא הרצינות:

כאשר הנך דורש מן התלמים להכין שיעורי בית / להכין עבודה בשיעור / להביא ספר כלשהו לשיעור באופן חד פעמי- היה עקבי ועקוב אחר ביצוע המטלה. בדיקה מוכיחה לתלמיד כי אכן המטלה היתה חשובה לך. ציון לטוב או למוטב גם על מטלה פשוטה, מוכיח לתלמיד כי מאמציו או אי מאמציו להכין / לכתוב / להביא אכן מעניין אותך והיה כדאי או לא כדאי בשבילו. רישום ביומן אודות ביצוע או אי ביצוע הדרישות, משדר תחושה של רצינות ואחריות, ומעודד את הילד לציית לבקשות שלך.

רוצה להיות מורה מצוין? כדאי לזכור:

- מורה מצוין אוהב את ההוראה ואוהב את התלמידים.
- מורה מצוין שם לב לפרטים הקטנים.
- מורה מצוין נותן את כל כולו בכל רגע בשיעור.
- מורה מצוין פוגש את תלמידיו במסדרון וזוכר להעניק להם מבט מחויך, מילה טובה ויחס חם.
- מורה מצוין נמצא שם בשביל תלמידיו שעות רבות קודם שהחל יום הלימודים והרבה אחרי סיומו.

